

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Notæ In Notas Willelmi Wendrockii Ad Ludovici Montaltii
Litteras, Et In Disquisitiones Pauli Irenæi Inustæ**

Fabri, Honoré

Coloniæ, 1659

In decimam Epistolam,

urn:nbn:de:hbz:466:1-39536

ferviat, ne scilicet voluntas corporis illecebris capta, iis contra legem Dei adhæreat. Sed bonus sum, qui hîc disputo, ubi nulla est prorsus difficultas, nisi quam tua inscitia finxit, utpotè qui appetitum à *concupiscentia*, peccatum mortale à veniali, actum naturalem virtutis à supernaturali, ut vocant, licitum ab illicito, objectum indifferens à turpi & honesto, actionem non malam à bona, præceptum à consilio, bonum opus à meliore, doctrinam Catholicam ab Hæretica, Jesuitas demum à Pelagianis nullatenus distinguis. Quæ cum ita sint, sapientibus cogitandum relinquo, utrùm is, qui hæc aliaque hujusmodi non distinguit, dignus sit, qui cum Theologis disputet.

In decimam Epistolam,

N O T A I.

De absolute differenda.

Recentiorum Apologistarum ultrò hîc infectarum, eò quod scripserit, iis denegandam absolute plerumque non esse, qui vitiosam aliquam peccandi consuetudinem contraxerunt, quam scilicet ex animo detestantur, & sincerè ab ea liberari percipiunt; & licèt Confessarius certus non sit, fore, ut pœnitens à peccato absteat, si alioquin rectè dispositus sit, etiamsi dubitet de firmitate & constantia sui propositi, eum absolvi posse: * Quid in hac doctrina tam vehementer exaggeres, non invenio; nec ullam in ea video rationis depravationem, nec temerarium antiquitatis contemptum, nec S. Caroli auctoritatem ludibrio habitam, nec Episcoporum Galliarum dignitatem

* Pag. 244.

tem insigni contumelia violatam, nec salutem Christianorum nefarie proditam, nec demum apertum omnibus vitiis aditum. Inflatæ hujusmodi eloquentiæ, vel potius impiæ garrulitatis bullæ facile diffantur: ad Apologiam te remitto, qui rem hanc breviter quidem, at solide discussit. Quasi verò homo verè contritus contracta vitiosa habitudine, nunquam absolvendus sit. Quid si mortis periculum imminet? si longum iter suscipiendum? si præceptum Ecclesiæ instet, vel aliud opus, quod statum gratiæ postulet? si vitiosa illa habitudo valde displiceat pœnitenti? si jam acriter secum ipse pugnavit, ut ab illa se expediat? si ut id facilius præstet, status gratiæ necessarius est? eum tamen absolvendum non putas?

Sed consilium tuum apertum est, Jansenianum ritum nobis obtrudis, quem Regio-portus tenet, quem Arnaldus inducere pro viribus conatur, quem vestri invita Ecclesia ubique promovent: Vis pœnitentem peccata sua exponere, mox ipsi pœnitentiam imponi, idque ad aliquot septimanas & menses; interim absolutionem suspendi, dum pœnitentia peracta sit: immò vis, absolutionem esse meram declarationem, non verò actum judiciale, contra expressam Tridentini definitionem. Apage istas nugas & ineptias. Pœnitenti rectè disposito, ac verè contrito, ad omnia quæ prudens & justus Confessarius injunxerit exequenda parato, modò id probabiliter & verisimiliter Confessario constet, absolutionis beneficium jure conferri potest, etiamsi malos habitus contraxerit, modò illi displiceant, & verè statuatur, illos extirpare. Vis auctores? nonnullos appello: Vivaldum in Candelabro tit. de absolut. §. casus. Metinam lib. 1. Summ. c. 14. §. 2. Petrum Ledesmam 2. tom. Summæ tract. 1. c. 9. Manuëlem tom. 1. summ. c. 34. n. 5. Ludovicum

cum Lopez 1. p. instruct. 232. Azor tom. 1. l. 4. c. 3. q. 3. Sanchez. Op. Moral. lib. 2. c. 32. n. 4. Ludovic. Bail pag. 263. De Lugo de Pœnit. disp. 14. sect. 10. cum multis aliis ; qui tamen non negant , quin Confessarius pro sua prudentia & charitate , non ad puniendum , sed ad medendum possit differre absolutionem ad breve tempus ; at nullus vel Scholasticus , vel Moralis auctor unquam dixit , tamdiu differendam esse , quamdiu habitudo vitiosa manet.

Sed jam ad tuos errores accedo. * Vis enim *habitus* illos vitiosos , quantumvis illos pœnitens detestetur , esse adhuc voluntarios ; & , dùm insunt , nunquam ab iis alienam esse voluntatem. Hic purum putum Calvinii & Jansenii errorem agnosco , qui volunt , concupiscentiam verè & propriè peccatum esse , quod est contra Trident. sess. 5. Nempe illa propensio ad peccandum , quam vitiosum habitum vocant , ipso peccandi usu contracta , per te habet rationem veri peccati , & hominem culpabilem reddit : igitur licet aliquis , cui ejusmodi habitus inest , verè contritus absolvatur , manet tamen adhuc peccati reus. Exempla , quæ pro te adducis , in rebus scilicet humanis , contra te retorqueri possunt. Nam in pecunia collocanda , admittendo famulo , probandisque novitiis , fide dumtaxat humana & notitia probabili homines nituntur ; tyrocinium , quo religiosæ familiæ utuntur , non modo ad probandam constantiam institutum est , sed ad discernendum aptos ab ineptis , & ad rectam juvenum informationem.

Nugaris igitur , mi homo , & nihil aliud ratiocinium tuum evincit , nisi tuas ineptias , & summam impudentiam ; qua probatum ab Ecclesia administrandi Pœnitentiæ Sacramenti usum reprobas. * Vis enim , cum tuo Arnaldo , satisfactionem & pœnitentiam ali-

* Pag. 245. * Pag. 146.

quot

quot mensium absolutioni præmittendam esse. Arnaldi librum impensè laudas : suspectum recusato laudatorem. Approbarunt viginti Doctores & sexdecim Episcopi : sed longè plures reprobarunt. Emendicata elogia vitio potiùs , quàm laudi vertuntur. Quod dicis de pœnitentia publica, jam supra rejectum : quantum in hoc argumento hallucineris , Bagotius demonstravit. Illa , quam jactas duodecim sæculorum praxis ; merum commentum est , pro peccatis occultis ; item pro publicis non paucis. Illa etiam , quam in Regio-portu adhibetis ; vestra fraude , non Ecclesiæ jussu introducta est. Iterati porrò lapsus cum vero proposito mores in meliùs commutandi sæpissimè conjuncti sunt. Quid aliud ad necessariam dispositionem desideras ? Nec S. Carolus aliud præcipit , nisi ut tunc differatur absolutio , cum aliquis jam per multos annos in eadem peccata prolapsus , nullam operam ad correctionem vitæ contulit ; vel est in aliqua occasione proxima , quam faciliè dimittere possit , vel ita affectus est , ut nihil veri ac firmi propositi , aut necessariæ dispositionis habere videatur. Quis enim Jesuitas inter , idem non censeat , & utile sæpè non reputet , si post iteratos sæpè lapsus , absolutio differatur ? at id semper agere , ut vultis , intolerabile reverà esset , & in maximum fidelium *scandalum* & detrimentum verteretur. Quare prudentiæ & charitati Confessarii id totum Ecclesia permittit.

* Cleri Gallicani statuta videre non licuit , quia nulla condita fuerunt. Afficta illa Epistola , quam sæpè appellas , fidem non facit ; saltem maxima Prælatorum pars illam minimè approbavit. Testis quem in alio scripto , in hanc rem , appellatis , suspectus est , quia publicus Jansenianus. De doctrinæ Moralis pravitæ Sancta Sedes judicat ; ad quam , etiam extrâ

* Pag. 247.

Conci-

Concilium Oecumenicum, hoc iudicium pertinet. Non dubito tamen inter tot Confessarios, nonnullos esse, qui nimia, vel severitate, vel indulgentiâ peccant. Omnis extremitas vitiosa: Utra verò peior, iis considerandum relinquo, qui sincero charitatis & veritatis studio ducuntur, non verò iis, qui per factionem atque tumultum omnia miscent. Sæpè à multis audivi, Jesuitas Confessarios inter mitiores non recenseri. Probate, sultis: Vobis sanè pœnitentiam publicam facillè imponent, quorum scilicet peccatum publicum est, & cum hæretica pertinacia conjunctum. Quod à solis Jansenistis eorum doctrina Moralis impugnetur, adeò certum est, ut nemo refragari possit. Parochos nihil moror, quorum scripta ex vestra officina prodierunt: quod nec satis dissimulare potuisti, cum ex iis, quasi centonibus, notæ istæ compositæ fuerint, & Censuræ aliquot Episcoporum ex eodem fonte prodierint. Et S. Carolus Jesuitarum doctrinæ & instituto adversus non fuit. Quod dicis, totam Ecclesiæ disciplinam ab iis fuisse labefactatam; ita, opinor, intelligis, ut fideles ad frequentem Sacramentorum Confessionis & Communionis usum induxerint. Quod quantum Arnaldo, aliisque ejusdem furfuris hominibus displicuerit, ex libro de Frequenti Communione perspicuum sit. Senescentem Ecclesiam hujus temporis vocas: cur ita dicas, satis constat; nempe rugas & maculas, errores in doctrina morum & fidei in ea perperam cum tuo Jansenio agnoscis: hinc reformationem proponis, sed hæreticam. Doles, sub Paschatis tempus, peccatores confiteri, quos per Sacerdotes ab Altaribus removeri jubes. Quamobrem verò? quia tempus non suppetit, diuturnam pœnitentiam absolutioni præmittendi. Si quis rectè dispositus absolvatur, errorem Jesuiticum

suiticum vocas. Cur Jesuiticum, cum hic totius Ecclesie usus sit? Vellem, ut minus solliciti de aliis, de vobis ac vestra conversione ageretur, ac deponentes dolum & mendacium, ejuratis erroribus, posita contumacia, dignos poenitentiae fructus faceretis. Retinete solitas haereticorum voces. Quid ad vos attinet Ecclesiastica disciplina? rerum vestrarum fatagite. Sed furdis cano: merus obtentus est; quo nomine fraudem erroresque vestros praetexitis.

N O T A I I.

De Attritione.

Idem semper tibi que similis, Willelme, ubique calumnias affingis, convitia jactas, errores adstruis. Dicis, à Jesuitis doceri, * attritionem naturalem in Sacramento poenitentiae sufficere ad justificationem. Non desunt alii, qui hoc dicant, ut Soto, Navarrus, à Gamachæo citati Tract. de Pœn. c. 9. item Bonacina, Canus, Ledesma, Victoria, Capreolus, Ricardus, Cajetanus, Sylvester, citati à Leandro tract. 5. de Pœn. d. 1. q. 47. Sed hanc doctrinam Suarez rejicit de Pœn. disp. 20. sect. 2. n. 8. Vasquez improbat q. 92. art. 2. Granado explodit d. 8. n. 4. Molina parum tutam judicat in Concordia disput. 14. Amicus damnat tom. 8. disp. 13. n. 13. De Lugo falsissimam reputat disp. 5. sect. 8. n. 117. ceteri omnes improbant. Vel unum auctorem Jesuitam appellare debueras, qui hanc doctrinam sequatur. Quod autem attritio ex metu poenarum temporalium, quas Deus comminatur, elicita ad Sacramentum sufficiat, multi docent, ut De Lugo cit. sect. 9. n. 137. item Suarez disp. 20. sect. 2. n. 15. & alii. Si quæ ratio tibi suppetat

* Pag. 278.

contra istam sententiam, eam expromere debueras. Immò Tridentinum adducit in exemplum pœnitentiam Ninivitarum, conceptam ex temporali metu.

Pergis carpere Jesuitas, eò quòd doceant ad attritionem, seu contritionem imperfectum actum amoris, seu charitatis necessarium non esse. Quid, amabò, aliud Tridentinum docet? pro quo, te remitto ad Apologistas, immò ad omnes auctores scholasticos, qui post Tridentinum de hoc argumento scripserunt; exceptis paucis, iisque suspectis. Recense quæso & appella trium, aut quatuor celebriorum auctorum nomina, qui hoc sæculo obstinatiùs sententiam illam tuam scriptis in lucem editis propugnarunt; & fac deinde scias, quo mortis genere extincti sint; & an Sacramenti pœnitentiæ beneficio, sub extremam illam vitæ horam, gaudere potuerint. Auctores porò non cito, ne paginas impleam. Vis Hispanos? ad sunt benè multi, Suarez, Vasquez, Valentia, Canus, Sa, Granado, Henriquez, Azor. Vis Italos? habes Filiutium, Bonacinam, Sylvestrum, D. Antoninum, immò D. Thomam. Vis Gallos? ecce Paludanum, Gamachæum, Duvallium, Isambertum, Meratium, Martinon, Reginaldum. Habes etiam Germanos & Belgas, Adrianum, Tannerum, Coninck, Layman. Vis Cardinales? en Bellarminum, Toletum, De Lugo. Sed bonus sum, qui hîc hæreo.

Esto inquis: verùm attritio nequit esse sine detestatione peccati, at sine amore Dei nemo peccatum detestari potest. Ita Sylvius, Molanus, Estius. Istos auctores nihil moror, utpotè Bajo plus æquo addictos, ut Card. De Lugo rectè observat. Sed hæc opinio est contra omnes Theologos, & contra Tridentinum, ut monet De Lugo citatus n. 133. Vel enim amorem Charitatis intelligis, quantumvis remissum;

qui

qui reverà si adsit, non jam attritio, sed perfecta contritio est: vel amorem concupiscentiæ, ut vocant, quo Deum quidem diligimus, sed nobis: & hunc adesse ultrò fateor, cum sine illo Spes esse non possit; Spes autem & Fides cum attritione conjunctæ sunt. Attritio, inquis, includit æternæ damnationis metum. De aliqua attritione conceditur; de omni negatur, etiam ex Tridentino, ut constat; immò attritio de venialibus ad pœnam æternam terminari non potest, quatenus à lethalibus segregata sunt. Includit etiam, inquis, dolorem ob beatitudinem amissam, & hic amorem. Utrumque falsum: sed dato primo, non confesso, alterum non sequitur. Nempe dolor ille sine amore charitatis esse posset, non tamen sine amore concupiscentiæ. Relego breviter alias rationes à te congestas: sine gratia & Spiritu Sancto, inquis, ad gratiam nemo præparatur; igitur attritio naturalis non sufficit: & hinc hæresim Jesuitis affingis. Sed quam facile Doctores, qui huic sententiæ suffragantur, licet Jesuitæ non sint, hoc argumentum solvunt? confesso antecedente, distinguunt consequens: attritio illa naturalis præcisè non sufficit; ita est: at modò cum Fide, Spe, & Christiano Timore conjuncta sit in Sacramento; haud dubiè, inquier, sufficiet. Pergis: in mali temporalis timore, nihil est supra naturam, igitur attritio ex illo timore naturalis est; igitur ex naturâ justitia est; en Pelagium Jesuitarum operâ redivivum. Pudet reverà cum tam imbelli & ignaro adversario, vel alieno nomine, congregari. Quis enim Tyro in Theologiâ, hæc non rideat? negatur primò antecedens: nam ille timor est à principio supernaturali, quatenus Deus illud malum temporale comminatur: in Ninivitis luculentum exemplum habes. Præterea pœna Purgatorii est malum temporale, & ta-

men suprâ naturam. Insuper, dato, non tamen concessio, quod timor ille sit naturalis; cur, amabò, si cum Fide & Spe conjunctus sit, ad justitiam in Sacramento non disponet? an illa omnia, quæ Sacramentum componunt, supra naturam esse debent? Apage istas nugas & ineptias. Non te pudet, de rebus Theologicis disputare, quas prorsus ignoras?

Nullum actum ex solo timore pœnæ profectum ad justificationem sufficere dicis; * quia hic timor servilis est, ac proindè quatenùs servilis, malus; id què ex D. Thom. 2.2.q. 19. & ex Augustino probare conaris. Hoc loco luculenter hallucinaris; nam Doctor Angelicus expressè dicit, timorem servilem bonum esse, ac esse à Spiritu Sancto, sive sit cum Charitate, sive ab ea se junctus: nempe utrumque S. Doctor expressè docet, & art. 7. dicit esse principium disponens ad sapientiam, in quantum aliquis timore pœnæ, discedit à peccato. Equidem si quis merâ dumtaxat *servilitate* (sic enim vocat) duceretur, id est, ita esset affectus erga peccatum, ut illud omninò admittere vellet, nisi pœna subeunda foret; haud dubiè ille timor merè servilis vitiosus esset, nec ad legitimam attritionem sufficeret. Hinc per timorem servilem bonum, ita homo timet pœnam, ut amet justitiam, id est, ut excludat voluntatem peccandi, igitur includat voluntatem benè agendi; id est, justitiæ & rectæ vitæ amorem. Cuncta hæc sine Charitate esse possunt; ad eam tamen in Sacramento conducunt. Sed tibi ridiculè contradicis, cum dicis, timorem servilem ex parte *servilitatis* malum & bonum esse; hæc autem ita confundis, ut minimè à te intellecta esse manifestum sit.

Aliud argumentum profers, sed centies & millies à Doctoribus discussum: dicis enim, nullam esse legitimam

timam attritionem, quâ homo ad Deum non convertatur; sed nulla ad Deum conversio, in eo, qui solum malum temporale metuit. Sed hoc nego; converti enim ad Deum idem est, ac se convertere ad mandata Dei servanda, ad honestam vitam, &c. Sed quidni hoc aliquis, solo timore pœnæ faciat? S. Thomas loquitur in loco quem adduxisti, de perfectâ contritione, ut patet; hinc laboras in ambiguo, vel potiùs in ignoto. Sed instas: qui timet malum temporale, diligit bonum temporale oppositum; igitur non diligit Deum; igitur nec colit ipsum Deum ex Augustino. Colit certè Deum, ipsumque diligit, sed amore concupiscentiæ, quo scilicet amat bonum, malo quod timet, oppositum: prætereà cum timore pœnæ, voluntas non peccandi conjuncta est, igitur & Deum colendi, ut patet.

Eodem recidit ultimum tuum argumentum, * scilicet, novam inter legem ac veterem, illud tantum discrimen esse, quod in veteri propter bona temporalia, in novâ propter æterna Deus colatur. Tum multa Augustini loca in hanc rem congeris. Cuncta hæc frustrâ: nam etiam sine Charitate possum appetere cœlestem gloriam, & amare Deum amore concupiscentiæ. Illud autem præsertim Pauli ad Galatas eò spectat, ut à terrenis cupiditatibus D. Paulus homines abstrahat. Augustinus verò illum dumtaxat timorem merè servilem damnat, quo quis à peccato exteriori abstinere *in opere*, cui tamen *affectedu* adhæret *in voluntate*. Hinc reus est, inquit, *in ipsa voluntate*, qui vult *facere*, quod non licet fieri, sed ideo non facit, quia *impunè non potest*. Immo omnia illa Augustini loca, *servilitatis* vitium eo modo explicant, quo à me supra explicatum est. Sed hæc quò spectant? Vin' ego dicam? Duos fines vobis proponitis: Primus est, ut Tridentini

tini auctoritatem eleuetis; hinc timorem pœnarum malum vocas, quem tamen Tridentinum sess. 6. c. 6. & sess. 14. c. 4. utilem & bonum esse testatur: alter verò, ut Sacramentum Pœnitentiæ è medio tollatis; nempe ideò contritionem perfectam, id est, Charitati conjunctam, necessariam esse dicitis, & satisfactionem præmittendam esse præscribitis; ut peccata ante absolutionem remissa esse censeantur, ac proinde ipsa absolutio actus judicialis non sit, sed mera declaratio, contra Tridentinum sess. 14. c. 6.

N O T A I I I.

De præcepto amandi Deum.

* **I**N scenam Polemicam & pulverem contentiosum Iprodus Willelme, disputas, arguis, distinguis, explicas, instas, & quas tantopere Jansenius odittricas, etiam Scholasticas adhibes, easque Scholasticorum formulas & distinctiones, quas hæctenùs tuæ factionis homines exploferunt. Hic audio tandem aliquando Jansenistam cum Scholasticis Theologizantem, sic enim per te loqui liceat. Gratulor tibi has voces *affectu, effectu, habitu, actu, virtualiter, realiter, necessitate mediæ & præcepti, totaliter & totalitates*, aliasque hujusmodi. Prætereà D. Thomæ & S. Bernardi agis interpretem: quàm accuratum & rectum, is facile intelliget, cui mos Jansenianorum perspectus est; & bona fides, quam Annatus tantopere commendavit, com-

* Pag. 252. ad Pag. 284. Longum tractatum de Præcepto amandi Dei inseruit. Cum autem tum à Sirmundo, tum ab Apologistis, hoc argumentum plenè discussum sit, & meram locorum farraginem, & repetitionum congeriem hic dumtaxat esse videam, omisâ longiore disputatione, rem breviter conficio.

comperta. Publicam enim auctoritatem & facultatem sibi arrogant, verba Dei, Patrum, Conciliorum, Rom. Pontificum, Doctorum adulterandi: in verbis S. Thomæ jam supra non semel hujus rei fidem fecimus.

Sed age Willelme, contrahamus disputationem. Præcepto negativo amoris Dei hominem semper teneri, tecum Sirmundus, contra quem disputas, & Jesuitæ omnes sentiunt; ne scilicet quidquam homo admittat, quod prædicto amoris contrarium sit: item præcepto *positivo effectivi* amoris, ut ajunt, servandi scilicet divina præcepta; nempe ille Deum diligit, qui *sermones illius servat*: item præcepto naturali, ac etiam *positivo*, si velis, amoris *affectivi*, id est, eliciendi actum interiorum veræ Charitatis; quo tamen præcepto, hominem semper ac singulis momentis obligari, non dices, sed aliquando dumtaxat; tunc autem obligari, mecum facile senties, cum ad finem suum obtinendum, actus ille saltem moraliter necessarius est, v. g. in articulo mortis, si quis sibi peccati mortalis conscius sit, nec Confessarii copia fiat; item cum Sacerdos rem sacram facere tenetur ex officio, nec adest Confessarius, ac se lethalis culpæ reum agnoscit; idem pro administratione aliorum Sacramentorum dicendum est; item cum quis probabili periculo sese exponit, vel longæ navigationis, vel justis prælii committendi, vel proximi juvandi contagio laborantis, vel in gravissima tentatione odii Dei. In his omnibus, præcepto amoris *affectivi* hominem teneri Jesuitæ omnes sentiunt; de aliis casibus probabiliter disputant: omnes tamen negant, teneri ad actum *supernaturalem* Charitatis eo primo temporis momento, quo ad rationis usum pervenit: quod aliqui Doctores Angelico attribuunt, quem tamen Sirmundus non

ineptè interpretatur, quidquid dicas, mi homo, eique affingas. Nunquam enim negavit, ad actum Charitatis hominem teneri, quotiescumque ad salutem obtinendam, legem implendam, fugiendum peccatum, sedandam conscientiam, est necessarius.

Sed à te rescire velim, quandonàm sit necessarius, extrà casus prædictos & alios ejusmodi, pro quibus omnes conveniunt. Sunt qui velint, hominem ad hoc teneri, omnibus diebus Festis; alii singulis diebus; alii cùm acceditur ad sacram Synaxim; alii cùm gravis tentatio urget; alii semel in anno; alii cùm inspiciatur: suam quisque opinionem probabili aliqua ratione probat; sed ut inter se non conveniunt, ita neminem, opinor, teneri dices, ad unam potius quàm ad aliam. Ad quam enim? appella quæso: hoc tibi faciendum erat, ut aliquid novi adstrueres; cum tamen nihil aliud nisi crambem recoctam denuò apponas. Licèt enim interpretatio tua locorum discussorum, SS. scilicet Bernardi & Thomæ Aquinatis, Gersonis, &c. legitima esset, quod tamen tibi non concedo, cùm nihil sanè minùs præstiteris: nempe Doctoris Angelici locus, ut Bernardum omittam, satis obscurus est, ut tu ipse fateris; si ergo illius sensum, cum clarè & perspicuè loquitur, minimè capis, quomodò illum assequèris, cùm obscurior & difficilior est? Sed hoc dato, & non concesso, tuam scilicet interpretationem legitimam esse; quid inde? Igitur interpretatio Sirmundi corrui. Esto corrui; quid ad rem? Igitur amor actu est necessarius. Ita est; at non semper: dic, amabò, quando extrà casus expositos, in quibus omnes consentiunt, atque aded ipse Sirmundus; licèt in iis præcepti naturalis, & legis æternæ vim obligationemque potius consideret, quàm positivæ: dic sodes, extrà prædictos casus quandonàm

nàm præceptum illud positivum obliget? sed dic aliquid certi: nam amentes sibi somnia fingunt. Taces: Vin', pro te respondeam? quid tibi velis, satis innuis. Jam Tui toties responderunt, hominem in omnibus actionibus suis teneri, actum Charitatis elicere; sic enim locum Pauli perperam interpretantur. Itane verò? huc spectas, mi homo: Vis ab homine peccari in omni actione, quæ ab actuali Dei amore profecta non sit. Igitur Fides informis peccatum est; Spes item, & sanctus Timor, item attritio, & oratio peccatoris; immò cum actus divinæ Charitatis eodem instanti Charitatem habitualement vel supponat, vel inducat, omnis peccatoris actio peccatum est. Hinc si orat peccator, peccat; si rei sacræ interest, peccat; si mendico eleemosynam erogat, peccat; si Dei timore concutitur, peccat. Hinc ais, fieri non posse, ut qui non amat Deum, scilicet actu, aliquid non amet plusquam Deum. Sed vide, amabò, quid dicas. Nam amare aliquid plusquam Deum, est peccatum mortale; igitur omnis actus, qui amorem Dei non continet, est peccatum mortale. Nec errorem excusat id, quod dicis, amorem *mansorium* in creatura, quo quis in ea defigitur, esse peccatum veniale, nisi actus aliquo speciali præcepto prohibeatur. Nam defigi in creatura, est in ea ponere finem ultimum; & hæc est peccati mortalis nota. Nec demùm est, quòd dicas, à te non intelligi illum Charitatis gradum, qui sine Sacramento justificat: quia gradus ille speciem non mutat; & per te Charitas nascens, proficiens, & perfecta, sunt ejusdem generis; Charitas autem Theologica, etiam in gradu remisso justificat, aut certè cum gratia justificante conjuncta est. Hæc & alia multa absurda, impia, blasphema, hæretica ex illo vestro principio recta consequuntur deducuntur; neque fateri erubescitis.

citis.

scitis. Et hæc ad longam illam dissertationem, in qua millies eadem repetis, ac perpetuò nugaris.

Sed dato, ut dixi, & non concesso, te aliquid confecisse, nihil aliud obtinueris, quàm ut præceptum positivum divini amoris, non quidem semper, sed aliquando obliget, idque certò, in casibus scilicet expositis, aliisque similibus; ac proinde doctrina illa ad eosdem pertineat. Quòd aliàs sit obligatio, scilicet pro alio casu determinato, nunquam probasti; dicam ampliùs, nunquam probabis. Sed, ut dixi, tam multa ad pompam & speciem congeffisti, ut aliquid apud indoctos auræ captares; ut Theologum ageres, vel potiùs Theologastrum; ut vel hunc fucum erroribus vestris circa divinum amorem obduceres; denique ut sub amoris divini specie, simplicioribus imponeres, eosque in fraudem erroremque induceres. Fraudem detexi, errorem ostendi; cæterùm ad Apologistam te remitto, qui egregiè, brevius licèt, calumniam vestram diluit, & totam rem istam egregiè discussit.

In Epistolam undecimam,

NOTA PRIMA.

De Jocis Montaltii.

DE hoc argumento præclare scripserunt Apologistæ; idque variis locis, sed præsertim in I. responsione ad Litteras Montaltii generatim, tum in responsione ad Epistolam undecimam, & in responsione ad objectionem 54: neque hîc tam infirmi ac jejuni fuere, ut scribis. Montaltius nuga-

tur,